

Міністерство освіти і науки України
Донбаська державна машинобудівна академія

О. В. Шимко

ЕТИКА ТА ЕСТЕТИКА
завдання для самостійної роботи
для здобувачів усіх спеціальностей усіх форм навчання

Затверджено
на засіданні методичної ради
Протокол № від 2022

Краматорськ
ДДМА
2022

УДК 17+7.01(072)
Ш 61

Етика та естетика: завдання для самостійної роботи для здобувачів вищої освіти усіх спеціальностей усіх форм навчання / уклад. О. В. Шимко. – Краматорськ : ДДМА, 2022. – 35 с.

У посібнику містяться різні види завдань для самостійного опрацювання по темам згідно з навчальною програмою дисципліни «Етика та естетика» при підготовці бакалаврів усіх спеціальностей усіх форм навчання, може бути використаний в якості посібника для самостійної роботи при дистанційній формі навчання, а також викладачами та здобувачами для підготовки до лекційних та семінарських занять.

Укладач

О. В. Шимко, старший викладач

Відповідальний за випуск

Є. В. Болотіна, доцент

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1 МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНИХ РОБІТ	6
2 ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ	11
3 ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ	13
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	354

ВСТУП

Кризові явища, пов'язані з розвитком існуючої цивілізації, глобальні проблеми, які на весь голос заявили про себе людству (екологічні, демографічні, проблеми війни і миру, голоду, хвороб, культури тощо), можуть бути вирішеними людьми з гуманістичними орієнтирами, які б прагнули будувати світ і своє життя на загальнолюдських моральних цінностях. За таких обставин зростає роль морального чинника в усіх сферах життєдіяльності суспільства і людини. У минулому (та й сьогодні) існувало немало чинників, які обмежували або за допомогою яких обмежувалася дія морального чинника. Зокрема, це сфери політики, права, економіки, інші напрями духовного життя. Це не обійшло й Україну.

Українське суспільство, яке поступово трансформується, має морально відродитися. Тому за сучасних умов етичні знання стають важливим чинником розвитку духовної культури суспільства і морального світорозуміння особистості, а до етики як науки висуваються нові вимоги. Сьогодні інтерес до вивчення моралі виявляють соціологи, політологи, правознавці, що посилює вимоги, які висуваються до етики, - послідовно впроваджуючи свій специфічний підхід до вивчення моралі, виявляти її власну природу, специфіку і роль у житті людини, закономірності функціонування і розвитку, джерело походження моральних цінностей. Усе це має важливе значення як для самої етики, так і для того, щоб підкріпити інші науки, які мають справу з мораллю, науковим розумінням її особливостей, а також для координування досліджень моралі соціальними і гуманітарними науками.

В своїй першій частині спецкурс передбачає ознайомлення студентів з теоретичними і практичними основами гуманістичної етики в широкому історико-культурологічному контексті, зі спектром вищих загальнолюдських цінностей і має метою підвищення рівня культури поведінки студентів, їх орієнтацію на особисте самовизначення і вільний моральний вибір, який би забезпечував вироблення власної стратегії «правильного життя» в суспільстві. Друга ж частина спецкурсу, що присвячена розвитку і особливостям європейської та української естетичної думки, її наріжним проблемам, зокрема, проблемам природи мистецтва і художньої творчості, головною метою має засвоєння і розуміння поняття прекрасного, формування чуттєвої культури людини. В даному випадку, культури майбутніх фахівців в галузі політичних наук.

Здобувачі вищої освіти, вивчаючи навчальну дисципліну «Етика та естетика», мають бути здатні:

- продемонструвати знання і розуміння основних етапів становлення і розвитку етики та естетики, розуміння специфіки цієї науки в її визначальних рисах, усвідомлення особливості структурної кореляції між історією України, національним менталітетом і етичними нормами та естетичними уявленнями населення;
- розуміти місце вітчизняних етичних та естетичних розвідок у світовій

традиції, мати уявлення про еволюцію основних етичних ідей та естетичних уявлень, орієнтацію в напрямках і тенденціях сучасного етичного дискурсу, їх зв'язку з попередньою інтелектуальною історією;

- продемонструвати знання і розуміння основних процесів суспільно-політичної сфери: розвиток етичного та естетичного потенціалу суспільства, формування системи толерантних етичних відносин, розвиток державно-суспільного партнерства, набуття навичок у галузі забезпечення ефективного використання ресурсів й моніторингу етичних відносин;

- критично осмислювати лекційний та поза лекційний навчальний матеріал, використовувати набуті знання при веденні дискусій з актуальних проблем специфіки етики та естетики в їх визначальних рисах;

- демонструвати знання спеціалізованої літератури із досліджень історії розвитку етики та естетики, аналізувати науково-історичну літературу (як тексти першоджерел так й критичні дослідження), визначати їх місце і роль в історії українського та світового етико-естетичного процесу;

- аналізувати основні етапи розвитку етики та естетики;

- орієнтуватися у сучасних наукових концепціях, в межах яких здійснюється їх вивчення, ключові історичні події та постаті, які визначали розвиток етики та естетики;

- оцінити сучасний стан етичних відносин на конкретних прикладах;

- співпрацювати із іншими здобувачами та викладачем в процесі обговорення проблемних моментів на лекційних та практичних заняттях, при виконанні і захисті індивідуальних завдань;

- ініціювати і брати участь у дискусії з питань навчальної дисципліни, розділяти цінності колективної та наукової етики;

- самостійно бачити, виявляти та аналізувати феномен етики та естетики у широкому контексті культури та науки;

- слідувати методичним підходам до розрахунку етичного та естетичного потенціалу суспільства, проводити аналіз етичних відносин, робити висновки на основі проведеного аналізу у сфері громадянського суспільства;

- брати участь в інтелектуальних дискусіях, використовувати ввічливі форми звернення до опонента, концентруватися на значущих складових судження, не переходячи на особистості;

- презентувати результати проведених етичних досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів, мати навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

- самостійно здійснювати пошук, систематизацію, викладення літературного матеріалу;

- здійснювати аналіз та інтерпретацію гуманітарного тексту: здатність виокремити та відтворити смислову структуру тексту, оцінити послідовність та валідність аргументації, виділити продуктивні ідеї

1 МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ З САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Самостійна робота здобувачів займає провідне місце у системі сучасної вищої освіти. З усіх видів навчальної діяльності самостійна робота значною мірою забезпечує формування самостійності як провідної риси особистості здобувача.

Самостійна робота завершує завдання усіх інших видів навчальної діяльності. Адже знання, що не стали об'єктом власної діяльності, не можуть вважатися дійсним надбанням людини. Тому самостійна робота має навчальне, особисте та суспільне значення.

Самостійна робота – це багатоаспектне та поліфункціональне явище з двоєдиністю цілей:

- формування самостійності здобувача;
- розвиток здібностей, вмінь, знань та навичок.

Завдяки самостійній роботі відбувається перехід від переважно виконавчої репродуктивної діяльності здобувачів до пошукового, творчого начала на всіх етапах навчання у ВНЗ.

Самостійна робота з дисципліни припускає її здійснення в наступних видах: самостійне вивчення теоретичного матеріалу, розв'язання запропонованих завдань.

Правильна організація самостійної роботи необхідна для оволодіння дисципліною, оскільки обсяг аудиторних занять не дозволяє розглянути на лекціях і практичних заняттях усі основні аспекти. Крім того, успішність самостійної роботи багато в чому визначає успішність здачі заліку й наступної практичної діяльності, тому що тільки в рамках виконання самостійної роботи здобувач одержує навички практичної діяльності.

У самостійній роботі реалізуються *наступні компетенції здобувача:*

1. Соціально-особистісні:

- 1.1. Уміння коректно й переконливо представити свою позицію, сприймати критику, досягати компромісу;
- 1.2. Готовність до постійного саморозвитку, вміння будувати стратегію особистого й професійного навчання й розвитку;
- 1.3. Адаптивність і комунікабельність;
- 1.4. Наполегливість у досягненні мети;
- 1.5. Креативність, здатність до системного мислення.

2. Загальнонаукові:

- 2.1. Розуміння й використання основних категорій;
- 2.2. Застосування методів наукового пізнання.

3. Інструментальні:

- 3.1. Здатність до самоорганізації, організації й планування;
- 3.2. Навички роботи з комп'ютером, уміння використовувати сучасні інформаційні технології (довідкові системи, Інтернет і ін.) для одержання доступу до джерел інформації, зберігання й обробки даних.

4. Загальнопрофесійні:

- 4.1 Володіння основними методами і прийомами аналізу роботи громадських організацій;

4.2. Вміння використовувати математичні підходи до розв'язку соціально-економічних задач;

4.3. Виконувати постановку прикладних задач, застосовувати основні методи.

Самостійна робота виконується здобувачами під керівництвом викладача, який здійснює аудиторну роботу в навчальній групі.

Самостійна робота здобувачів повинна мати такі **головні ознаки**:

- бути виконаною особисто здобувачем;
- бути закінченою розробкою, де розкриваються й аналізуються актуальні проблеми з певної теми або її окремих аспектів;
- демонструвати достатню компетентність автора в розкритті питань, що досліджуються;
- мати навчальну, наукову, й/або практичну спрямованість і значимість;
- містити певні елементи новизни;
- самостійна письмова робота оформляється відповідно до вимог кафедри.

При виконанні самостійної роботи необхідно дотримуватись НАСТУПНИХ ПРАВИЛ:

1. Перед виконанням самостійної роботи потрібно повністю ознайомитися зі змістом завдання, підібрати потрібну літературу, визначити усі параметри виконання завдання.

2. Результатом виконання самостійної роботи є виконане завдання та звіт, який виконується з використанням комп'ютерної техніки та надрукований на папері формату А4. Оформлення звіту: шрифт – Times New Roman; розмір шрифту – 14 кегель; інтервал між рядками – півтора; абзац – 12,5 мм, поля: верхнє і нижнє – 20 мм, ліве – 25 мм, праве – 15 мм; нумерація сторінок – по центру нижнього поля. Зразок оформлення титульної сторінки наведено у додатку А.

3. Після перевірки кожного завдання викладачем здобувач зобов'язаний усунути допущені помилки, інакше він не допускається до виконання наступного завдання.

Усі види самостійної роботи повинні бути здані у встановлений графіком термін. Викладач фіксує факт здачі кожної роботи та виставляє оцінку в журнал.

Поради із планування й організації часу, необхідного для виконання самостійної роботи

Рациональне планування і організація самостійної роботи здобувачів є найважливішою умовою її ефективності.

Планування самостійної роботи направлено на формування логічно вибудованої, прозорої, зрозумілої, доступної і ефективної системи організації самостійної роботи та її оцінки.

При цьому необхідно пам'ятати, що самостійна робота студентів виконує в навчальному процесі кілька **функцій**:

1. розвиваючу (підвищення культури розумової праці, привчання до творчих видів діяльності, вдосконалення інтелектуальних здібностей студентів);

2. інформаційно-навчальну (навчальна діяльність на аудиторних заняттях, не підкріплена самостійною роботою, стає мало результативною);

3. орієнтуючу і стимулюючу (процесу навчання надається прискорення і мотивація);

4. виховну (формуються і розвиваються професійні якості фахівця);

5. дослідницьку (новий рівень професійно-творчого мислення).

В основі самостійної роботи здобувачів лежать наступні **принципи**: розвиток творчої діяльності, цільове планування, особистісно-діяльнісний підхід.

Самостійну роботу можна назвати ефективною тільки в тому випадку, якщо вона організована і реалізується в освітньому процесі як цілісна система на всіх етапах навчання.

Можна виділити кілька об'єктивних **закономірностей** організації самостійної роботи здобувачів:

– творча складова самостійної роботи зростає в міру навчання;

– в процесі організації самостійної роботи виникає потреба в методичному забезпеченні;

– застосування інформаційних технологій стає частиною організації і моніторингу самостійної роботи студентів на всіх її етапах.

У процесі самостійної роботи здобувач **набуває навиків** самоорганізації, самоконтролю, самоврядування, саморефлексії і стає активним самостійним суб'єктом навчальної діяльності.

Самостійна робота повинна давати важливий вплив на формування особистості майбутнього фахівця. Кожен, хто навчається самостійно планує режим своєї роботи з урахуванням часу роботи бібліотеки, профільних лабораторій, комп'ютерних класів і т.п. Він виконує самостійну роботу за особистим індивідуальним планом, в залежності від його підготовки, часу та інших умов.

Першим завданням складання розкладу, що вечір, відпочинок, сон, організації відображає час проїзд і т.п. Із позааудиторної самостійної роботи є заняття і їх характер, перерви на обід, самого початку здобувачу не потрібно прагнути робити відразу найважчу її частину. Доцільно вибрати щось середнє за складністю. Після цього, перейти до більш важкої роботи, легке залишивши наостанок. Розумову працю необхідно не тільки правильно організувати, а й стимулювати. Важливо вміти підтримувати стійку увагу до досліджуваного матеріалу. Вироблення уваги вимагає значних вольових зусиль від здобувача. Стійка увага з'являється тоді, коли людина ставить до справи з інтересом.

Слід правильно організувати свої заняття за часом: 50 хвилин – робота, 5-10 хвилин – перерва, після 3 годин роботи перерва – 20-25 хвилин. Інакше наростаюча втома спричинить нестійкість уваги. Організація активного відпочинку передбачає чергування розумової та фізичної діяльності, що відновлює працездатність людини.

Опис послідовності дій здобувача при виконанні самостійної роботи

Організацію самостійної роботи можна умовно розділити на три етапи:

1. планування навчальної діяльності та її методична підготовка;

2. здійснення цієї діяльності та її супровід;

3. контроль, аналіз результатів (з можливими змінами в плануванні самостійної роботи).

Рекомендації щодо використання матеріалів навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни

Інформативну частину навчання складають навчальні посібники, конспекти лекцій у паперовій та електронній формі, план, зміст та методичні рекомендації до проведення практичних занять, методичні рекомендації до виконання самостійної та індивідуальної науково-дослідної роботи, перелік рекомендованої до вивчення літератури, ресурси мережі Інтернет.

У рекомендаціях до практичних занять з дисципліни міститься план занять, завдання для виконання практичних робіт та перелік питань для самостійного опрацювання матеріалу. Також зазначається короткий теоретичний коментар до кожної теми, що допомагає здобувачеві ознайомитися із сутністю питань, на основі яких базується виконання завдань практичних робіт. Окрім цього, у даних методичних рекомендаціях можна ознайомитися з питаннями, що виносяться на обговорення та списком літератури, необхідної для цілеспрямованої роботи студента при підготовці до наступного практичного заняття.

Рекомендації щодо роботи з літературою

Інформаційними джерелами вивчення навчальної дисципліни є ресурси мережі Інтернет і друковані підручники, посібники. Основна частина матеріалу в Інтернеті розрахована на професіоналів, тому при вивченні навчальної дисципліни спочатку необхідно користуватися літературою навчального характеру.

При опрацюванні матеріалу потрібно дотримуватись *таких правил*:

1. Зосередитися на тому, що читаєш.
 2. Виділити головну думку автора.
 3. Виділити основні питання тексту від другорядних.
 4. Зрозуміти думку автора чітко і ясно, що допоможе виробити власну думку.
 5. Уявити ясно те, що читаєш.
4. У процесі роботи над темою тлумачення незнайомих слів і спеціальних термінів слід знаходити у фаховій літературі, термінологічних словниках. Незрозумілі місця, фрази, вирази доречно перечитувати декілька разів, щоб зрозуміти їх зміст.

Після прочитання тексту необхідно:

1. Усвідомити зв'язок між теоретичними положеннями і практикою.
2. Закріпити прочитане у свідомості.
3. Пов'язати нові знання з попередніми у даній галузі.
4. Перейти до заключного етапу засвоєння і опрацювання – записам. Записи необхідно починати з назви теми та посібника, прізвища автора, року видання та назви видавництва. Якщо це журнал, то рік і номер видання, заголовок статті. Після чого скласти план, тобто короткий перелік основних питань тексту в логічній послідовності теми.

Складання плану, або тез логічно закінченого за змістом уривка тексту, сприяє кращому його розумінню. План може бути простий або розгорнутий, тобто

більш поглиблений, особливо при опрацюванні додаткової літератури за даною темою. Записи необхідно вести розбірливо і чітко. Вони можуть бути короткі або розгорнуті залежно від рівня знань студента, багатства його літературної і професійної лексики, навичок самостійної роботи з книгою.

Для зручності користування записами необхідно залишати поля для заміток і вільні рядки для доповнень. Записи не повинні бути одноманітними. В них необхідно виділяти важливі місця, головні слова, які акцентуються різним шрифтом або різним кольором шрифтів, підкреслюванням, замітками на полях, рамками, стовпчиками тощо. Записи можуть бути у вигляді конспекту, простих або розгорнутих тез, цитат, виписок, систематизованих таблиць, графіків, діаграм, схем.

Поради із підготовки до поточного, проміжного та підсумкового контролю

Контрольні заходи включають поточний і підсумковий контроль знань студентів. Поточний контроль є органічною частиною навчального процесу і проводиться під час лекцій та практичних занять.

Форми поточного контролю:

- усна співбесіда за матеріалами розглянутої теми на початку практичного заняття з оцінкою відповідей здобувачів (5-10 хв.);
- письмове фронтальне опитування здобувачів на початку чи в кінці практичного заняття (5-10 хв.). Відповіді перевіряються і оцінюються викладачем у позааудиторний час;
- перевірка виконання завдань;
- тестова перевірка знань;
- модульний контроль;
- інші форми.

При кредитно-модульній системі навчання теми самостійної роботи входять модуль, який контролюються після закінчення логічно завершеної частини лекцій та інших видів занять з дисципліни та їх результати враховуються при виставленні підсумкової оцінки.

2 ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ

1. Визначте предмет і задачі етики. Розрізняйте етику гуманістичну і авторитарну.
2. Сформулюйте структуру і специфіку етичного знання.
3. Простежте формування етичних знань в античну епоху.
4. Зробіть висновки щодо етичної свідомості епохи Середньовіччя і Відродження.
5. Відзначте особливості розвитку етики в XVII-XVIII ст.
6. Опишіть німецьку класичну етичну філософію: концепції І. Канта і Г. Гегеля.
7. Охарактеризуйте розвиток етичних поглядів у другій половині XIX ст.: два підходи до рішення моральних проблем.
8. Відзначте тенденції розвитку етики в XX ст.
9. Виокремте концепції походження моралі.
10. Розрізняйте етапи історичного розвитку моралі, надавши їй загальну характеристику.
11. Сформулюйте тенденції розвитку сучасної моралі.
12. Підготуйте доповідь про мораль як систему принципів, норм і ідеалів.
13. Визначте структуру моралі.
14. Підберіть та опишіть функції моралі.
15. Засудіть або схваліть добро і зло як центральні категорії етики.
16. Опишіть проблему боротьби добра і зла.
17. Охарактеризуйте свободу і необхідність.
18. Чітко розмежуйте моральну відповідальність особистості.
19. Співвіднесіть поняття обов'язку і совісті.
20. Надайте характеристику поняття честі та гідності, простежте їх еволюцію.
21. Підготуйте основні концепції сенсу життя.
22. Дискутуйте щодо поняття щастя.
23. Визначте любов як найвищу моральну цінність.
24. Доведіть необхідність етики спілкування.
25. Теоретично вирішіть проблеми віртуальної реальності і спілкування.
26. Опишіть етику і етикет.
27. Визначте предмет і проблемне поле естетики. Естетика в системі міждисциплінарних зв'язків.
28. Опишіть естетичну діяльність людини.
29. Охарактеризуйте художню творчість (мистецтво) як найвищу форму естетичної діяльності.
30. Сформулюйте категорії естетики.
31. Доведіть універсальний характер категорії «прекрасне».
32. Відзначте досягнення і характерні риси мистецтва Давньої Греції.

33. Простежте формування естетичних проблем і категорій в давньогрецькій філософії.
34. Порівняйте естетичні теорії Платона та Аристотеля.
35. Порівняйте аполонівський і дионісійський початок в античній культурі.
36. Відрізняйте відмінні риси давньоримського мистецтва і естетики.
37. Відзначте особливості розвитку естетики елліністичної доби.
38. Порівняйте естетичні принципи мистецтва Візантії і Київської Русі.
39. Опишіть відмінні риси і естетику романського стилю.
40. Охарактеризуйте феномен готичного мистецтва.
41. Простежте мистецьку практику та естетику італійського Відродження.
42. Надайте докази геніальності творчості Леонардо да Вінчі.
43. Виділіть характерні риси мистецтва та естетики Північного Відродження.
44. Зробіть доповідь про ідейно-стильові основи бароко.
45. Виокремте художні канони та естетику класицизму.
46. Опишіть німецьку класичну естетику.
47. Надайте характеристику естетики авангардистичних напрямків другої половини XIX ст.
48. Опишіть художні принципи та естетику романтизму.
49. Надайте художні орієнтації і особливості творчого метода реалізму.
50. Уявіть модернізм як пошук нових художніх форм відображення дійсності.
51. Виокремте художню парадигму мистецтва постмодернізму.
52. Відзначте витоки і особливості некласичної естетики XX ст.

З ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

У тесті є обов'язково *лише одна правильна відповідь*, яку Ви зможете вибрати. Тести дають можливість студенту проконтролювати свої знання, а також самостійно осмислити й оцінити надбання цих двох філософських наук у їх проблематиці як у минулому, так і сучасному трактуванні, з метою поглиблення своїх знань. Вони дають також можливість і викладачу проконтролювати наявність певної суми знань, що здобули студенти за час вивчення окремої теми (або блоку тем, або всього курсу), тому вони будуть використовуватися на семінарських заняттях при проведенні тематичного й модульного контролю, а також при організації залікових контрольних робіт.

МОДУЛЬ І. ЕТИКА

Тест 1

1. Хто є засновником етики як науки?

- а) Сократ;
- б) Арістотель;
- в) Епікур;
- г) Цицерон.

2. Назва однієї із книг зайва. Приберіть її.

- а) «Нікомахова етика»;
- б) «Євдемова етика»;
- в) «Велика етика»;
- г) «Професійна етика».

3. Від кам'яного віку й до сучасної космічної ери, зазнаючи різних змін і метаморфоз, перебуває вона в нерозривному зв'язку з людським духом:

- а) етика;
- б) мораль;
- в) моральність;
- г) філософія.

4. Яку сутність має мораль згідно з марксистською філософією?

- а) біологічну;
- б) суспільну;
- в) трансцендентну;
- г) психологічну.

5. Декарт говорив, що людина має бути вільною і мати право виражати свої моральні оцінки. Але він наголошував, що вільною людина може бути лише за однієї умови. Що це за умова?

- а) коли вона керує своїми пристрастями;

- б) коли вона сама керує своїми діями, а не є запрограмованою машиною;
- в) коли людина бере участь у творінні шляхом вдосконалення та навчання інших;
- г) коли людина вірить, що її життя не обмежується земним існуванням.

6. Хто із філософів Нового часу доводив, що люди повинні керуватися у своїх вчинках розумом, інтересом, а не страхом божим?

- а) Р. Декарт;
- б) Ф. Бекон;
- в) Б. Спіноза;
- г) Г. Лейбніц.

7. Який «загальний закон» поведінки людей «відкрили» французькі матеріалісти, прирівнюючи його об'єктивне значення до закону, відкритого І. Ньютоном стосовно небесних тіл?

- а) закон єдності Бога і людини;
- б) закон існування безплотної духовної сутності, що визначає життєві стани;
- в) закон зміни суспільного організму;
- г) закон «розумного егоїзму».

8. У чому вбачали просвітники причину всього зла, яке панує у суспільстві?

- а) у невігластві людей;
- б) у діяльності релігійних організацій;
- в) у невідповідному людській сутності способі людського існування;
- г) у «неадекватних» формах вираження суспільних сил.

9. На переконання якого філософа всі цінності моралі і цінності релігії повинні перебувати в органічній єдності?

- а) Бенедикта Спінози;
- б) Іммануїла Канта;
- в) Людвіга Фейєрбаха;
- г) Фрідріха Енгельса.

10. Звичай, що забороняв шлюби між членами однієї родової групи, – це:

- а) екзогамія;
- б) цілібат;
- в) ініціація;
- г) конклав.

Тест 2

1. Хто є автором неологізму (нового слова) *moralis* (моральний)?

- а) Марк Теренцій Варрон;
- б) Гай Валерій Катулл;
- в) Марк Туллій Ціцерон;
- г) Тит Лукрецій Кар.

2. Що у гомерівському епосі означало слово «етос»?

- а) все те, що стосується людської вдачі, характеру;
- б) сукупність стабільних рис індивідуального характеру;
- в) усталеність характеру того або іншого явища;
- г) місце перебування, постійне житло.

3. Історично що виникло раніше?

- а) мораль;
- б) моральність;
- в) етика;
- г) філософія.

4. «Сукупність звичаєвих норм, правил поведінки, настанов, в яких виражені вимоги суспільства до окремої особистості» – це визначення:

- а) моралі;
- б) моральності;
- в) етики;
- г) філософії.

5. Що є центром дослідницьких інтересів науки етики?

- а) навколишній світ;
- б) людина як суб'єкт пізнання та дії;
- в) всі проблеми людського світогляду;
- г) все, що належить до сфери моралі.

6. Благородна мета етики, за твердженням цього філософа, полягає в дослідженні засобів вдосконалення людини:

- а) Р. Декарта;
- б) Т. Гоббса;
- в) Б. Спінози;
- г) Д. Локка.

7. Прибічники цієї концепції вбачають причини виникнення моральних норм регулювання поведінки людей у практичній людській діяльності, у досвіді сукупного життя і боротьби з природою при спільному добуванні їжі і її розподілові:

- а) психоаналітичної;
- б) знаряддево-трудова;
- в) натуралістичної;
- г) теологічної.

8. Хто із філософів Нового часу дав найбільш повну критику теологічного тлумачення моралі?

- а) Р. Декарт;
- б) Т. Гоббс;
- в) Б. Спіноза;
- г) Д. Локк.

9. Хто першим усвідомив неможливість обґрунтування просвітницького ідеалу (про свідоме підпорядкування свого індивідуального інтересу суспільному) з точки зору лише «природних», чуттєво-практичних спрямувань індивіда?

- а) І. Кант;
- б) Й. Фіхте;
- в) Ф. Шеллінг;
- г) Г. Гегель.

10. Реалізуючи цю функцію, мораль всіляко сприяє спілкуванню – це:

- а) регулятивна функція;
- б) комунікативна функція;
- в) пізнавальна функція;
- г) стимулююча функція.

Тест 3

1. Який термін почав вживати Арістотель для позначення позитивних якостей людської вдачі, чеснот характеру?

- а) етикос;
- б) мораліс;
- в) етос;
- г) мос.

2. Котра з наступних характеристик належить саме до моральності (а не до моралі)?

- а) активне ставлення до дійсності;
- б) пасивне ставлення до дійсності;

3. Коли виникла наука етика?

- а) у IV ст. до н. е.;
- б) у I ст. до н. е.;
- в) у I ст. н. е.;
- г) у IV ст. н. е.

4. Ця концепція підходить до проблеми виникнення моралі з боку дослідження несвідомої частини індивідуального душевного життя:

- а) психоаналітична;
- б) соціальна (знаряддєво-трудова);
- в) натуралістична;
- г) теологічна.

5. Укажіть назви трьох найцінніших моральних чеснот, які проголосила церква:

- а) вдячність, милосердя, покаяння;
- б) віра в бога, надія на нього, любов до нього;
- в) покірність, усвідомлення власної безпорадності, упокорювання;

г) неспротив злу, терпіння, усвідомлення своєї гріховності.

6. Хто називав етику головною гілкою філософського дерева?

- а) Ф. Бекон;
- б) Р. Декарт;
- в) Б. Спіноза;
- г) Г. Лейбніц.

7. Що лежить, на думку французьких матеріалістів XVIII ст., в основі моральності людини?

- а) природа людини, її потреби й особистий інтерес;
- б) віра, покірність та чистосердечність;
- в) визнання надлюдської реальності, надприродного, Бога;
- г) система державного управління, що ґрунтується на ієрархічному принципі й авторитаризмі.

8. Хто із філософів Нового часу виключав допущення будь-яких божественних сил в поясненні поведінки людей і доводив, що вчинки людини залежать лише від неї самої? Він очищав категорії моралі від містичного їх тлумачення і створив світську, раціоналістичну «Етику». Це:

- а) Ф. Бекон;
- б) Б. Спіноза;
- в) Г. Лейбніц;
- г) Р. Декарт.

9. На думку цього філософа, про мораль мова може йти не як про засіб бути щасливим, а як про спосіб стати гідним щастя.

- а) Ж.-Ж. Руссо;
- б) Ж.-О. Ламетрі;
- в) П.-А. Гольбаха;
- г) І. Канта.

10. Вимоги моралі, сприйняті людиною, відкладаються в ній як риси характеру, моральнісні якості і виступають як внутрішні переконання, ідеальні мотиви її вчинків. Здатність моралі формувати духовне обличчя людини, її волю, характер – це її:

- а) регулятивна функція;
- б) комунікативна функція;
- в) пізнавальна функція;
- г) виховна функція.

Тест 4

1. Як звучить термін «етичний» латиною?

- а) етикос;
- б) мораліс;
- в) етос;

г) мос.

2. В якості чого виступають (або розглядаються) моральність і мораль у філософії Гегеля?

- а) як ступені розвитку об'єктивного духу;
- б) як галузі гуманітарних знань, спрямовані на досягнення сутності, закономірностей людських відносин;
- в) як два різних вчення про ціннісне ставлення людини до світу;
- г) як точки дотику й шляхи взаємодії з іншими сферами культури.

3. Чим виступає мораль в етиці?

- а) внутрішнім станом;
- б) предметом вивчення;
- в) чимось зовнішнім щодо індивіда;
- г) глибинною вірою в реальну присутність у житті вищого закону.

4. Як називається теорія походження людини та її моральності, створена Ф. Енгельсом?

- а) теологічна;
- б) натуралістична;
- в) соціальна (знаряддево-трудова);
- г) психоаналітична.

5. Кому належать слова, кинуті інквізиції «Ви, напевно, з більшим страхом виносите мені вирок, ніж я його слухаю»?

- а) Д. Бруно;
- б) Р. Декарту;
- в) Б. Спінозі;
- г) Ф. Бекону.

6. На думку цього філософа, вища моральність людини полягає в підкоренні нею своїх пристрастей розумом:

- а) Р. Декарта;
- б) Б. Спінози;
- в) Т. Гоббса;
- г) Д. Локка.

7. На чому засновували французькі матеріалісти свою систему моралі?

- а) на «релігійних пориваннях» людини;
- б) на безпосередньому досягненні істини без логічного обґрунтування, без проміжних ланок аргументації, на безпосередній проникливості, відчутті, здогаді;
- в) на сукупності історичних понять, категорій і концепцій, які дають історичне тлумачення походження моральності;
- г) на природі людини, її потребах і особистому інтересі.

8. Кому належить теза, що заперечує моральні можливості чуттєво-практичної природи людини: «Природа сама по собі не має ніякої гарантії розумного улаштування людських справ»?

- а) Д. Дідро;
- б) К.-А. Гельвецію;
- в) П.-А. Гольбаху;
- г) І. Канту.

9. Кому належать слова: «...у певному сенсі ми можемо сказати, що праця створила людину»?

- а) Людвігу Фейєрбаху;
- б) Арнольду Гелену;
- в) Зигмунду Фрейду;
- г) Фрідріху Енгельсу.

10. Здатність моралі через систему норм, принципів, мотивів, цінностей, установок управляти вчинками людей, формувати та корегувати міжособистісні стосунки – це її:

- а) регулятивна функція;
- б) комунікативна функція;
- в) пізнавальна функція;
- г) виховна функція.

Тест 5

1. Який характер мають моральні норми?

- а) наказовий і обов'язковий;
- б) щоденний і точний;
- в) наполегливий і остаточний;
- г) правдивий і конкретний.

2. Одне із визначень моралі неправельне:

- а) усвідомлена моральність;
- б) такий імперативно-оцінний спосіб ставлення людини до дійсності, котрий регулює поведінку людини з точки зору принципового протиставлення добра і зла;
- в) система норм, уявлень про належне і бажане, похвальне і ганебне;
- г) філософське вчення, згідно з яким природа і життя людей підпорядковані загальному божественному законові.

3. Назвіть ім'я олександрійського філософа – проповідника смерті, лекції якого були заборонені в Олександрії, оскільки після них багато людей кінчали життя самогубством.

- а) Аннікерід;
- б) Гегесій;
- в) Євгемер;
- г) Федон.

4. Яке поняття більше за своїм об'ємом?

- а) сенс життя;
- б) мета життя;

5. В якій релігії зло має онтологічну реальність, тобто існує як особлива субстанція?

- а) в зороастризмі;
- б) в християнстві;
- в) в іудаїзмі;
- г) в ісламі.

6. Сократ ототожнював щастя з доброчесністю. Глибокий Арістотель відзначав, що ми живемо у недосконалому світі, де не все залежить від доброчесності. Для щастя, за Арістотелем, потрібна і доброчесність, і:

- а) вірні друзі;
- б) володіння благом;
- в) удача;
- г) мудрість.

7. Відомий учень Антисфена, який дав усім своїм життям взірць мудреця-кініка, знизивши до крайності свої потреби – це:

- а) Платон;
- б) Діоген;
- в) Арістип;
- г) Аннікерід.

8. Хто вперше ввів у філософію поняття обов'язку? Він пов'язував це поняття з внутрішніми мотивами дій людини і найбільш моральними вважав ті добрі вчинки, які здійснюються за переконанням, а не зі страху або через примушування:

- а) Арістотель;
- б) Демокріт;
- в) Анаксагор;
- г) Епікур.

9. Хто із давньогрецьких філософів стверджував, що лише байдужість до пристрастей, до будь-якої радості і горя приносить людині щастя?

- а) Епікур;
- б) Арістип;
- в) Пірон;
- г) Феодор.

10. Одна формула зайва:

- а) «чини так, щоб правило твоїх дій могло бути загальним законом для кожної розумної істоти»;

- б) «чини так, щоб розумна істота завжди була для тебе метою, а не засобом»;
- в) «не створюй прецедент, санкціонуючи можливість імперативного ставлення до себе і до людей взагалі»;
- г) «розумна воля сама собі дає закон, а не підпорядковується закону».

Тест 6

1. Внутрішні, суб'єктивно значущі спонуки дії – це:

- а) моральні норми;
- б) моральні принципи;
- в) моральні мотиви;
- г) моральні цінності.

2. Епікур відкрив у людині три види страху. Котрий із чотирьох тут зайвий?

- а) перед хижими тваринами;
- б) перед небесними явищами;
- в) перед богами;
- г) перед смертю.

3. Як називається філософська теорія цінностей?

- а) онтологія;
- б) гносеологія;
- в) аксіологія;
- г) праксеологія.

4. Що в етиці розуміють під добром?

- а) матеріальні блага;
- б) поступки щодо інших людей;
- в) все прийнятне, моральне у поведінці людей;
- г) головне завдання, яке людина ставить перед собою.

5. Хто вбачав сенс життя в тому, щоб жити життям осмисленим, тобто прагнути досягнути розумом, пізнати «план» світової історії і всю свою діяльність підпорядкувати цьому плану?

- а) І. Кант;
- б) Й. Фіхте;
- в) Г. Гегель;
- г) Л. Фейєрбах.

6. Антисфен, як і його вчитель Сократ, вважав, що доброчесність дає людям щастя. А для досягнення доброчесності достатньо бажання, сили волі людини. Стосовно останнього інший філософ заперечив: одного бажання мало, необхідне суспільне виховання, яке робить доброчесність звичкою і навчає прикладати загальні моральні норми до конкретних життєвих ситуацій. Назвіть ім'я цього великого мудреця.

- а) Платон;
- б) Арістотель;
- в) Діоген;

г) Арістип.

7. Щастя – це:

а) конкретний образ того майбутнього стану об'єктивної дійсності, який в результаті практичної діяльності людини здатний задовольнити її матеріальні і духовні потреби;

б) загальна спрямованість життєдіяльності людини, головне завдання, яке людина ставить перед собою;

в) загальна позитивна оцінка життя людини;

г) об'єктивна значущість життя.

8. Як називається вчення, яке вбачає щастя у розумній насолоді? Повне щастя неможливе для людини; саме задоволення має причину неприємну, бо витікає із потреби. Це вчення наголошувало на необхідності володарювання розуму над потягами, але головною метою людини вважало все ж таки вдоволення потягів:

а) скептицизм;

б) гедонізм;

в) стоїцизм;

г) євдемонізм.

9. Чиї етичні теорії критикував І. Кант за те, що вони ґрунтуються на егоїзмі, що «вони нахабно покладають ціну доброчесності в тій вигоді, яку вона приносить»?

а) раціоналістичну філософію Р. Декарта;

б) емпіризм і сенсуалізм Ф. Бекона, Т. Гоббса, Д. Локка;

в) суб'єктивізм Д. Берклі і Д. Юма;

г) французьке Просвітництво XVIII ст.

10. Хто із філософів доводив, що право на щастя мають лише обрані люди, і що критерієм їх прагнення до щастя є влада над іншими людьми?

а) А. Шопенгауер;

б) Ф. Ніцше;

в) О. Конт;

г) С. Керкегор.

МОДУЛЬ II. ЕСТЕТИКА

Тест 1

1. Термін «естетика» увійшов до науки:

- а) у середині XVIII ст.;
- б) на початку XIX ст.;
- в) у середині XIX ст.;
- г) у кінці XIX ст.

2. Чи можуть існувати художні явища (музичне, літературне, живописне та ін.), які б не мали естетичної природи?

- а) так;
- б) ні.

3. Хто із філософів негативно ставився до назви науки «естетика» і вважав, що точніше було б називати її «філософією мистецтва» або «філософією художньої творчості»?

- а) В. Тік;
- б) Ф. Шлегель;
- в) І. Кант;
- г) Г. Гегель.

4. Естетика несе знання людям, дозволяє познайомитися з основними властивостями і законами розвитку естетичних явищ, з різними естетичними концепціями. Як називається ця функція естетики в суспільстві?

- а) світоглядна;
- б) пізнавальна;
- в) виховна;
- г) методологічна.

5. У результаті якого виду діяльності людини і із якого ставлення людини до світу виникла наука естетика?

- а) пізнавальна діяльність;
- б) перетворювальна діяльність;
- в) ціннісно-орієнтаційна діяльність;
- г) діяльність за законами краси.

6. Хто із філософів розумів прекрасне як «вічну ідею», яка відбивається, втілюється в конкретних речах?

- а) Піфагор;
- б) Сократ;
- в) Платон;
- г) Арістотель.

7. Яку об'єктивну властивість людини брав Арістотель за основу оцінки її краси?

- а) симетрія і пропорція;
- б) гармонія;
- в) доцільність;
- г) здатність до співжиття з іншими.

8. Як називались розрахунки такого співвідношення між частинами, наприклад, людського тіла або архітектурної споруди, дотримання якого при зображенні або будівництві (споруди) забезпечило б їх досконалість?

- а) «золотий перетин»;
- б) «золота середина»;
- в) «золоте правило»;
- г) «золотник».

9. Який новий критерій краси ввела епоха Відродження?

- а) гармонію;
- б) грацію;
- в) міру;
- г) доцільність.

10. Що є рушійною силою розвитку сюжету комедії?

- а) лише власне діяння героя твору, який вільно і свідомо обирає свій шлях;
- б) протиріччя між тим, що людині дозволено існуючими суспільними умовами і тим, чого вона жадає, до чого вона прагне, тобто протиріччя між необхідністю і свободою;
- в) суперечність всередині предмета зображення, всередині самого суб'єкта; предмет зображення сам собі суперечить і розкладається сам зсередини;
- г) індивідуальні творчі наміри автора твору; суб'єктивна могутність генія, яка творить світ за власними законами.

Тест 2

1. Слово «естетика» вперше застосував німецький філософ:

- а) Г. Ріккерт;
- б) В. Віндельбанд;
- в) А. Баумгартен;
- г) А. Шопенгауер.

2. Цей предмет не можна назвати художнім:

- а) прекрасна квітка;
- б) відома картина;
- в) популярна музика;
- г) нова вистава.

3. Хто із філософів доводив, що розвиток різних мистецтв шкідливий для людського роду, оскільки мистецтва лише розбещують людину, виховують

душевну дріб'язковість, вдовольняючи її примхи і низькі пристрасті, приносять лише приємну розвагу, в той час як вони могли б зробити своєю метою моральнісне виховання людини, служити зростанню її свідомості?

- а) А. Шпенглер;
- б) Ф. Ніцше;
- в) Д. Дідро;
- г) Ж.-Ж. Руссо.

4. Естетичні категорії поділяються на парні і непарні. Вкажіть «пару» категорії «низьке».

- а) потворне;
- б) трагічне;
- в) гармонійне;
- г) піднесене.

5. Колись сказав один мудрець, що поету належить створювати поезію, а музиканту – музику, але лише... личить розмірковувати про ту й іншу. Вставте пропущене слово.

- а) філософу;
- б) письменнику;
- в) критику;
- г) живописцю.

6. За допомогою якої своєї функції наука естетика розкриває головні принципи пізнання естетичних об'єктів, визначає шляхи їх дослідження?

- а) світоглядної;
- б) пізнавальної;
- в) виховної;
- г) методологічної.

7. Виділіть найбільш загальну з категорій естетики:

- а) прекрасне;
- б) естетичне;
- в) величне;
- г) привабливе.

8. Вкажіть найбільш загальне поняття, яке охоплює всі ті риси життєдіяльності людини, що характеризують її як істоту, яка живе і діє за законами краси:

- а) прекрасне;
- б) красиве;
- в) естетичне;
- г) хороше.

9. Арістотель показав, що чим складніший об'єкт стає предметом естетичної оцінки, тим важче знайти в ньому основу оцінки. Так, якщо об'єктом оцінки є

жива істота, то тут уже недостатньо симетрії чи пропорції. Який принцип застосовує тут Арістотель для визначення міри прекрасного?

- а) гармонії;
- б) грації;
- в) домірності;
- г) доцільності.

10. Тут розгортається дія; діє завжди герой, особистість; в дії обов'язково є конфлікт, тобто суперечлива невирішена ситуація; дія приходить до свого завершення, оскільки вона завжди має на увазі певну мету, хай навіть фіктивну або уявну; з досягненням мети або відмовою від її досягнення закінчується і дія. Це – загальні закони...

- а) трагедії;
- б) комедії;
- в) драми у вузькому значенні слова, як середнього ступеня між трагедією і комедією;
- г) драми у широкому значенні слова, як виду мистецтва у трьох різновидностях (трагедії, комедії і власне драми).

Тест 3

1. Як називається один із головних принципів, на якому ґрунтується класичне мистецтво, котрий полягає в специфічному і різноманітному наслідуванні явищ природи і соціальної дійсності?

- а) симультанність;
- б) мімезис;
- в) стохастичність;
- г) символізм.

2. Як називається в образотворчому мистецтві псевдо-подоба, що не має прототипу на рівні буття чи існування?

- а) боді-арт;
- б) реді-мейд;
- в) нет-арт;
- г) симулякр.

3. Хто із філософів вважав, що головним предметом устремлінь і філософії, і мистецтва є абсолютне, або Бог, тільки для філософії він є прообразом істини, а для мистецтва – прообразом краси?

- а) І. Кант;
- б) Й. Фіхте;
- в) В. Шеллінг;
- г) Г. Гегель.

4. Глобальний вибухоподібний перехід (стрибок) від культури до посткультури називають активною фазою...

- а) біфуркації;
- б) глобалізації;

- в) стабілізації;
- г) стагнації.

5. До якого історичного етапу розвитку візуальних мистецтв належить творчість художників Василя Кандинського, Марка Шагала, Казимира Малевича?

- а) класичного мистецтва;
- б) авангарду;
- в) модернізму;
- г) постмодернізму.

6. Хто є автором картини, на якій наречений і наречена літають понад дахами міста, при цьому жених сидить на плечах у нареченої?

- а) Василь Кандинський;
- б) Наталія Гончарова;
- в) Марк Шагал;
- г) Казимир Малевич.

7. Як називається принцип зображення, коли на одній картині поєднувались декілька різних точок зору на один і той же предмет (наприклад, фас, профіль, розворот у три чверті та ін.) або декілька різночасних моментів буття одного і того ж предмета?

- а) спонтанності;
- б) симультанності;
- в) неопластицизму;
- г) деконструювання.

8. Який художньо-естетичний напрям авангарду намагався виразити методами мистецтва швидкість нових засобів пересування і зв'язку, динаміку й енергетику усяких можливих машин і механізмів, вибухонебезпечний характер соціальних конфліктів, бунтарські почуття мас?

- а) супрематизм;
- б) конструктивізм;
- в) футуризм;
- г) сюрреалізм.

9. Хто був засновником дадаїзму?

- а) Альбер Глез;
- б) Анрі Ле Фоконьє;
- в) Франсис Пікабіа;
- г) Трістан Тцара.

10. Як називається напрям авангардного живопису, орієнтований на створення композицій, позбавлених будь-якого «літературного» змісту, тобто змісту, який би можна було виразити словами?

- а) абстракціонізм;
- б) імпресіонізм;

- в) експресіонізм;
- г) кубізм.

Тест 4

1. Хто з античних філософів ввів поняття мімезису як обґрунтування основного принципу творчої діяльності митця?

- а) Демокріт;
- б) Сократ;
- в) Платон;
- г) Арістотель.

2. Система внутрішніх творчих правил та норм, які панують у мистецтві або в художньому напрямі в певний історичний період і затверджують основні структурні і конструктивні закономірності конкретних видів мистецтва – це:

- а) мімезис;
- б) катарсис;
- в) стиль;
- г) канон.

3. Як називається принцип класичного мистецтва, який полягає у відображенні ним суттєвого, необхідного, загального в навколишній дійсності в живій, конкретно-чуттєвій формі (на відміну від науки, яка відображує сутність в абстрактній формі законів і категорій)?

- а) мімезис;
- б) художній образ;
- в) стиль;
- г) форма-зміст.

4. Яке поняття більше за об'ємом?

- а) посткультура;
- б) нонкласика.

5. Фовізм, кубізм, абстрактне мистецтво, експресіонізм, супрематизм, дадаїзм, конструктивізм, футуризм – це основні напрями...

- а) класичного мистецтва;
- б) авангарду;
- в) модернізму;
- г) постмодернізму.

6. Сутність якого художнього напрямку полягала в передачі художником першого враження від візуального сприйняття дійсності, переживання ним естетичної радості від незацікавленого, неутилітарного споглядання предмета зображення?

- а) імпресіонізм;
- б) експресіонізм;
- в) сюрреалізм;

г) дадаїзм.

7. Як називав свій власний напрям творчості Казимир Малевич?

- а) неопластицизм;
- б) супрематизм;
- в) конструктивізм;
- г) сюрреалізм.

8. Який художній напрям виник і розвинувся на німецькому ґрунті і найближче стояв до класичного мистецтва?

- а) кубізм;
- б) імпресіонізм;
- в) експресіонізм;
- г) супрематизм.

9. Хто є автором картини «Авіньйонські дівчата», яка започаткувала кубістичний напрям живопису?

- а) Пабло Пікассо;
- б) Жорж Брак;
- в) Робер Делоне;
- г) Франсис Пікабіа.

10. Яка риса не характерна для сюрреалізму?

- а) намагання звільнити людину від диктату наукових знань, розуму, логіки, моралі, державності, законів традиційної естетики;
- б) виявлення засобами мистецтва сфери несвідомого, в якій приховані справжні, глибинні істини буття;
- в) принцип симультанності (одночасності) зображення, а також прагнення передачі руху, енергії, сили, швидкості, проникнення всього в усе і крізь усе;
- г) принцип автоматичного письма.

Тест 5

1. Стійка для певного періоду історії мистецтва, конкретного напрямку, течії, школи або одного митця система принципів художнього мислення, способів образного вираження, зображувально-передавальних прийомів, художніх засобів – це:

- а) катарсис;
- б) мімесис;
- в) канон;
- г) стиль.

2. Як називається в арт-практиках ХХ ст. реальна презентація самої речі (а не її зображення), активізація її енергетики в контексті спеціально створеного арт-простору?

- а) боді-арт;
- б) реді-мейд;

- в) нет-арт;
- г) симулякр.

3. Сутність якого художнього напрямку полягає в загостреній передачі за допомогою виключно художніх засобів і прийомів трагічних і драматичних почуттів художника – тривоги, страху, безвиході, туги, нервозності, глибокої невдоволеності, спустошеності і т. ін.?

- а) імпресіонізму;
- б) експресіонізму;
- в) кубізму;
- г) абстракціонізму.

4. До якого напрямку відносяться художники Марк Шагал і Едвард Мунк?

- а) конструктивізму;
- б) супрематизму;
- в) футуризму;
- г) експресіонізму.

5. Яким терміном в естетиці ХХ ст. позначається сукупність усіх строкатих новаторських, революційних, бунтарських, епатажних рухів, напрямів в художній культурі першої третини століття?

- а) авангард;
- б) субкультура;
- в) поп-культура;
- г) постмодернізм.

6. Хто із художників кинув знаменитий заклик: «Трактуйте природу за допомогою циліндра, кулі, конуса!»?

- а) Пабло Пікассо;
- б) Поль Сезанн;
- в) Клод Моне;
- г) Жорж Брак.

7. Який відомий російський філософ дав несподівано високу оцінку кубізму, охарактеризувавши його як найповнішу і радикальну художню революцію з часів Ренесансу? На його думку, кубізм змінив характер і сутність образотворчого мистецтва і просунув уперед художній розвиток людства.

- а) Микола Бердяєв;
- б) Семен Франк;
- в) Лев Шестов;
- г) Сергій Булгаков.

8. Як називався художній напрям, який прагнув до доцільної організації художніх елементів, яка мала б конкретне утилітарне або функціональне призначення? Це було прикладне або «виробниче» мистецтво:

- а) сюрреалізм;

- б) супрематизм;
- в) футуризм;
- г) конструктивізм.

9. До якого напрямку відносили себе російські художниці Н. Гончарова, О. Розанова, Н. Удальцова, О. Екстер?

- а) абстракціонізму;
- б) кубофутуризму;
- в) конструктивізму;
- г) дадаїзму.

10. Хто був засновником реді-мейдсу?

- а) Марсель Дюшан;
- б) Трістан Тцара;
- в) Фернан Леже;
- г) Хуан Міро.

Тест 6

1. Сутнісний компонент твору мистецтва, що підносить дух реципієнта (глядача, слухача, читача) до духовної реальності, яка у самому творі мистецтва не утримується, – це:

- а) художній образ;
- б) художній символ;
- в) канон;
- г) стиль.

2. У теоретичній спадщині якого з мислителів античності значне місце займає процес розробки нових естетичних понять, таких як калокагатія, катарсис, мімесис та ін.?

- а) Демокріт;
- б) Сократ;
- в) Платон;
- г) Арістотель.

3. Хто розумів мистецтво як одну із суттєвих форм саморозкриття абсолютного духу в акті художньої діяльності?

- а) І. Кант;
- б) Й. Фіхте;
- в) В. Шеллінг;
- г) Г. Гегель.

4. Які три поняття відображують хронологію розгортання глобальної перебудови естетичної свідомості у ХХ ст.?

- а) класицизм, бароко, рококо;
- б) сюрреалізм, імпресіонізм, експресіонізм;
- в) авангард, модернізм, постмодернізм;

г) песимізм, ірраціоналізм, індивідуалізм.

5. Що характерне для авангарду?

а) революційно-руйнівний пафос відносно традиційного мистецтва і традиційних цінностей культури;

б) демонстративна відмова від «прямого» (реалістично-натуралістичного) зображення видимої дійсності, від міметичного принципу;

в) свідомо загострено експериментальна спрямованість;

г) усе, перераховане вище.

6. До якого напрямку належать художники Поль Сезанн, Вінсент Ван Гог, Поль Гоген?

а) імпресіонізму;

б) експресіонізму;

в) кубізму;

г) конструктивізму.

7. Пензлю якого художника-експресіоніста належить картина «Крик»?

а) Е. Мунка;

б) Ф. Марка;

в) Г. Гросса;

г) Ж. Руо.

8. Який художній напрям намагався звести усю складність і багатогранність світу до елементарних геометричних і тригонометричних моделей?

а) конструктивізм;

б) супрематизм;

в) кубізм;

г) футуризм.

9. Хто був автором «Маніфесту футуризму», опублікованого в паризькій газеті «Фігаро» в 1909 році?

а) Едвард Мунк;

б) Роббер Делоне;

в) Жорж Брак;

г) Фернан Леже.

10. Як називався екстравагантний рух на художній арені Європи в період 1916–1920 років, який розгнуздано нападав на стандарти і звичаї респектабельної публіки і сатиричними пародіями на мистецтво намагався підірвати саму концепцію мистецтва як такого?

а) кубізм;

б) футуризм;

в) дадаїзм;

г) сюрреалізм.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Бадью, А. Етика. К.: Komubook, 2019. 192 с.
2. Бралатан, В., Гуцаленко, Л., Здирко, Н. Професійна етика. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 252 с.
3. Гриценко, Т., Гриценко, Е., Іщенко, Т. Етика ділового спілкування. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 344 с.
4. Етика та естетика. Для підготовки до іспитів. Уклад. І. Тетарчук. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 316 с.
5. Етика. Естетика. Під ред. В. Панченко. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 432 с.
6. Левчук, Л. Естетика. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 518 с.
7. Лозовий, В., Требін, М., Горлач, М. Основи філософських знань. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 1028 с.
8. Мазуркевич, О., Дячук В. Звичаєві норми етикету в традиційній культурі українців. К.: Ліра-К, 2015. 218 с.
9. Станіславська, К. Мистецькі форми сучасної видовищної культури. К.: Стилос, 2020. 272 с.
10. Чистіліна, Е. Етика та естетика. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 304 с.
11. Шимко, О. В. Етика і естетика: Конспект лекцій для підготовки до лекційних та семінарських занять для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання. Краматорськ: ДДМА, 2018. 50 с.

Допоміжна література

1. Вебер, М. Протестантська етика та дух капіталізму. К.: Наш формат, 2018. 216 с.
2. Горобчук Богдан-Олег. Етика любові. Естетика смерті. К.: Електрокнига, 2014. 156 с.
3. Зайченко, І., Теслюк, В., Каленський, А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи. К.: Ліра-К, 2018. 484 с.
4. Ницше, Ф. По ту сторону добра и зла. К.: Форс, 2020. 288 с.
5. Сагайдак, О. Дипломатичний протокол та етикет. К.: Знання, 2017. 326 с.
6. Сімпсон-Джилс Кенделс. Етикет справжньої леді. К.: Свічадо, 2015. 120 с.
7. Спіноза, Б. Етика. К.: Мультимедійне видавництво Стрельбицького, 2018. 120 с.
8. Фреймут, О. Етикет. К.: Snowdrop. 2018. 256 с.
9. Філіпова, І. Етикет – це легко. К.: ГДП, 2029. 286 с.

Навчальне видання

ЕТИКА ТА ЕСТЕТИКА
завдання для самостійної роботи
для здобувачів усіх спеціальностей усіх форм навчання

Укладач ШИМКО Олена Володимирівна

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання Я. О. Бершацька

114/2021. Формат 60 × 84/16. Ум. друк. арк. .
Обл.-вид. арк. . Тираж пр. Зам. № .

Видавець і виготівник
Донбаська державна машинобудівна академія
84313, м. Краматорськ, вул. Академічна, 72.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 1633 від 24.12.2003